

Sygn. akt IIIU 666/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2013r.

<i>Sąd Okręgowy</i>	<i>w Ostrołęce</i>	<i>Wydział III</i>
<i>Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych</i>		

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Monika Obrębska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Małgorzata Bednarek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 grudnia 2013r. w O.

sprawy z odwołania J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 27 lipca 2012r., 07.08.2012r. i 25.09.2013r. **znak** I- (...)

orzeka:

1. umarza postępowanie w zakresie odwołania od decyzji dnia 27.07.2012r. i 07.08.2012r.;
2. oddala odwołanie od decyzji z dnia 25.09.2012r.

Sygn. akt III U 666/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27.07.2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., po rozpoznaniu wniosku z dnia 05.12.2011r. odmówił J. C. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy podnosząc, iż nie spełnia ona warunku, o którym mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

J. C. wniosła odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, że była częściowo niezdolna do pracy przed 05.12.2011r., co pozwala przyjąć, że musi udowodnić jedynie 3 lata okresów składkowych i nieskładkowych. Odwołująca podniosła, że nie zgadza się z wyliczeniami ZUS w zakresie zgromadzonych przez nią okresów składkowych i nieskładkowych.

Wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych z zakresu medycyny pracy, psychiatrii, endokrynologii, ortopedii i psychologii, w celu ustalenia czy nie była przynajmniej częściowo niezdolna do pracy w okresie od 18 do 30 roku życia.

Po ponownym przeanalizowaniu uprawnień J. C. do renty, w tym w szczególności zgromadzonego stażu ubezpieczeniowego, decyzją z dnia 07.08.2012r. ZUS ponownie odmówił J. C. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy podnosząc, że w dalszym ciągu nie spełnia ona warunku, o którym mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednocześnie ZUS uchylił decyzję 27.07.2012r.

Po ponownym przeanalizowaniu uprawnień J. C. do renty, w związku z nadesłaniem prawidłowego wykazu okresów niezdolności do pracy w okresie zatrudnienia odwołującej w XLVI LO w W., kolejną decyzją z dnia 25.09.2012r. ZUS ponownie odmówił J. C. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy podnosząc, że nie spełnia ona warunku, o którym mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednocześnie ZUS uchylił decyzję 7.08.2012r.

W odpowiedzi na odwołanie od organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości podnosząc, że odwołująca nie spełnia warunków określonych w art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. ZUS wskazał, że Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 15.02.2012r. uznała, że odwołująca jest całkowicie niezdolna do pracy do 30.09.2016r., zaś daty powstania tej niezdolności nie da się ustalić. Stąd za datę powstania tej niezdolności organ rentowy przyjął datę złożenia wniosku. Na podstawie przedłożonej przez ubezpieczoną dokumentacji ZUS ustalił, że odwołująca zgromadziła okres ubezpieczenia wynoszący ogółem 7 lat, 6 miesięcy i 26 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 2 lata, 2 miesiące i 7 dni okresów składkowych i 5 lat, 4 miesiące i 19 dni okresów nieskładkowych, natomiast jako okres uwzględniony przy rozpatrywaniu prawa do renty 2 lata, 2 miesiące i 7 dni okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 23 dni okresów nieskładkowych.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce ustalił i zważył co następuje:

Od 01.07.2011r. J. C. pobiera rentę socjalną przyznaną na okres do 30.09.2016r.

W dniu 05.12.2011r. ubezpieczona zwróciła się do ZUS z wnioskiem o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W tym celu ubezpieczoną skierowano na badanie lekarskie, po przeprowadzeniu którego, lekarz orzecznik ZUS, orzeczeniem z dnia 15.09.2011r., stwierdził, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy do 30.09.2016r., a niezdolność ta powstała 01.02.2003r. i ma związek a naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia, lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyżej – przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. J. C. wniosła sprzeciw od powyższego orzeczenia. Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 15.02.2012r. zajęła analogiczne, jak lekarz orzecznik stanowisko z tym, że odmiennie niż lekarz orzecznik ustaliła, że daty powstania niezdolności nie da się ustalić. Stąd za datę powstania niezdolności do pracy organ rentowy przyjął datę złożenia wniosku. Na podstawie przedłożonej przez ubezpieczoną dokumentacji ZUS ustalił, że odwołująca zgromadziła okres ubezpieczenia wynoszący ogółem 8 lat, 7 miesięcy i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym jako okres uwzględniony przy rozpatrywaniu prawa do renty 3 lata i 22 dni. Wobec powyższego ZUS wydał zaskarżoną decyzję z dnia 27.07.2012r.

Po ponownym przeanalizowaniu uprawnień J. C. do renty, w tym w szczególności zgromadzonego stażu ubezpieczeniowego, decyzją z dnia 07.08.2012r. ZUS ponownie odmówił J. C. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy podnosząc, że w dalszym ciągu nie spełnia ona warunku, o którym mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. ZUS ustalił, że odwołująca zgromadziła okres ubezpieczenia wynoszący 2 lata i 11 miesięcy, w tym okres składkowy 2 lata, 2 miesiące i 7 dni, a nieskładkowy (ograniczony do 1/3 udowodnionych okresów składkowych) 8 miesięcy i 23 dni. Wobec powyższego ZUS wydał kolejną decyzję z dnia 07.08.2012r., jednocześnie uchylając decyzję z 27.07.2012r.

Po ponownym przeanalizowaniu uprawnień J. C. do renty, w związku z nadesłaniem prawidłowego wykazu okresów niezdolności do pracy w okresie zatrudnienia odwołującej w XLVI LO w W., kolejną decyzją z dnia 25.09.2012r. ZUS ponownie odmówił J. C. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy podnosząc, że nie spełnia ona warunku, o którym mowa w art. 57 ust. 1 pkt. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. ZUS ustalił ostatecznie, że odwołująca zgromadziła okres ubezpieczenia wynoszący 2 lata, 11 miesięcy i 8 dni, w tym okres składkowy 2 lata, 2 miesiące i 13 dni, a nieskładkowy (ograniczony do 1/3 udowodnionych okresów składkowych) 8 miesięcy i 25 dni. Wobec powyższego ZUS wydał kolejną decyzję z dnia 25.09.2012r., jednocześnie uchylając decyzję z 7.08.2012r.

W pierwszej kolejności podnieść należy, że przedmiotem rozpoznania Sądu w przedmiotowym postępowaniu były trzy decyzje odmawiające przyznania J. C. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy tj. decyzja z 27.07.2011r., 7.08.2011r. i 25.09.2011r.

Pisemne odwołanie od decyzji z 27.07.2012r. złożone zostało przez J. C. 02.08.2012r. W toku postępowania przed Sądem, na rozprawie w dniu 22.03.2013r. pełnomocnik odwołującej doprecyzowała, że odwołanie dotyczy wszystkich trzech decyzji ZUS odmawiających przyznania J. C. prawa do renty. Podkreśliła, że była przekonana, że skoro odwołała się od pierwszej odmownej decyzji ZUS, nie musi już składać odrębnych odwołań od kolejnych decyzji.

Zgodnie z art. 477 (9) § 3 kpc Sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu chyba, że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego. Sąd ma więc możliwość potraktowania spóźnionego odwołania tak, jakby wniesione zostało z terminie, oceniając rozmiar opóźnienia, a w szczególności jego przyczyny. W rozpoznawanej sprawie nie może budzić wątpliwości, że odwołująca nie godziła się z decyzją ZUS odmawiającą jej prawa do renty, zaskarżyła bowiem w ustawowym miesięcznym terminie pierwszą odmowną decyzję ZUS z 27.07.2012r. Po skierowaniu sprawy do Sądu ZUS weryfikując staż pracy odwołującej wydał w następstwie tego samego wniosku z dnia 05.12.2011r., w dniach 07.08.2012r. i 25.09.2012r. dwie kolejne odmowne decyzje. W takim stanie rzeczy, w ocenie Sądu odwołująca i jej pełnomocnik, nie będąc profesjonalistami w dziedzinie prawa, mogły pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, że skoro odwołały się od pierwszej odmownej decyzji ZUS i sprawa zawisła przed Sądem, nie muszą już składać formalnych odwołań od kolejnych decyzji, wydanych w następstwie tego samego wniosku. Stąd Sąd spóźnione odwołania od decyzji ZUS z 07.08.2012r. i 25.09.2012r. złożone do protokołu na rozprawie w dniu 22.03.2013r. potraktował, tak jakby były wniesione w terminie i przystąpił do merytorycznego ich rozpoznania.

Sąd umorzył postępowanie z odwołania od decyzji z 27.07.2012r. i 07.08.2012r., gdyż decyzje te zostały przez ZUS uchylone (vide decyzja z 07.08.2012r. i 25.09.2012r.). Zgodnie bowiem z art. 355 § 1 kpc Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, gdy powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

Odwołanie od decyzji ZUS z 25.09.2012r. jako niezasadne Sąd oddalił.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz.1118 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące przesłanki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, a jego niezdolność do pracy powstała w okresach przewidzianych w ustawie albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ich ustania.

Zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt. 5 cytowanej ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;

4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;

5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Zgodnie z art. 58 ust. 2 okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy, do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Definicję osoby niezdolnej do pracy zawiera art. 12 ust. 1-3 powoływanej ustawy, który stwierdza, że jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Odwołująca J. C., reprezentowana przez pełnomocnika swoją matkę Z. W. kwestionowała zarówno ustalenia organu rentowego w zakresie określenia daty powstania niezdolności do pracy, jak też wyliczeń ZUS w przedmiocie zgromadzonych przez nią okresów składkowych i nieskładkowych.

W celu wyjaśnienia wskazanych spornych okoliczności Sąd w pierwszej kolejności dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu neurologii i psychiatrii, jako właściwych ze względu na schorzenia odwołującej, którzy w złożonej opinii, po wnikliwej analizie zgromadzonej dokumentacji rozpoznali u J. C. zaburzenia schizofreniczne oraz stan po złamaniu trzonu kręgu L1 kręgosłupa. W uzasadnieniu opinii biegli wskazali, że z przeanalizowanej dokumentacji wynika, że z powodu stanu obniżonego nastroju dnia 18 lutego 2003 roku J. C. zgłosiła się do psychiatry. Informowała m.in., że źle się czuje od połowy września, ma zaburzenia pamięci utrudniające studiowanie, cierpi na bezsenność, zrywa kontakty z bliskimi, nie ma żadnych zainteresowań, nie jest w stanie podjąć żadnej decyzji. W dalszym okresie brak informacji na temat jej leczenia psychiatrycznego. Dalej w maju 2006 roku korzystała ze zwolnienia lekarskiego wystawionego z rozpoznaniem F32, co oznacza epizod depresyjny. Natomiast w grudniu 2006 roku była po raz pierwszy hospitalizowana w Oddziale Psychiatrycznym z rozpoznaniem zaburzeń afektywnych dwubiegunowych - epizodu maniakalnego. Dokumentacja medyczna wnioskodawczyni świadczy o stopniowym pogłębianiu się zaburzeń psychicznych, czego dowodem są kolejne pobyty szpitalne, zmiana obrazu klinicznego, rediagnoza i rozpoznanie zaburzeń schizofrenicznych, a także doznany na skutek wysokości z pierwszego piętra uraz kręgosłupa. Odwołująca się obecnie od 2 czerwca 2012 roku znowu przebywa w Oddziale Psychiatrycznym. W świetle całokształtu dostępnej dokumentacji medycznej bezspornym jest fakt, że z powodu procesu psychotycznego J. C. w chwili obecnej nie jest zdolna do efektywnego funkcjonowania w przedchorobowej roli zawodowej o wysokim stopniu kompetencji. Stała się ona osobą całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej i jedynie zintensyfikowane oddziaływania farmakologiczne połączone z rehabilitacją psychiatryczną stwarzają szansę na poprawę stanu psychicznego wnioskodawczyni i przywrócenie jej choćby częściowo zdolności do pracy zarobkowej. Wskazując na powyższe biegli stwierdzili, że J. C. była częściowo niezdolna do pracy zarobkowej w okresie od 18.02.2003r. do 1.12.2006r., gdyż stan psychiczny odwołującej się w owym czasie był lepszy niż zaczęto to dokumentować począwszy od 2.12.2006r. oraz całkowitej niezdolności do pracy zarobkowej w okresie od 2.12.2006r. do 31.12.2014r. w związku z opisywanym pogłębianiem się procesu chorobowego, czynią ją całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej.

Sąd podzielił wywody i wnioski opinii biegłych lekarzy sądowych powołanych do wydania opinii w przedmiotowej sprawie, tym bardziej, że żadna ze stron nie wniosła do niej zastrzeżeń. Podkreślić należy, że wydana ona została przez biegłych lekarzy o specjalnościach odpowiednich do ujawnionych wcześniej u odwołującej jednostek chorobowych. Zarówno rozpoznanie, jak i wnioski, jakie znajdują się w opinii są rzeczowe, spójne i logiczne. Biegli opiniujący w przedmiotowej sprawie wydali opinię, która jest poparta logiczną i rzeczową argumentacją, którą Sąd w pełni podzielił.

Kolejną kwestią wymagającą rozstrzygnięcia, w kontekście przesłanek określonych w art. 57 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS było ustalenie rzeczywistego stażu ubezpieczeniowego J. C..

Biorąc pod uwagę treść opinii biegłych oraz wskazywane tam daty powstania częściowej, a następnie całkowitej niezdolności do pracy, rozpocząć należy od tego, że na datę powstania częściowej niezdolności do pracy tj. 18.02.2003r., odwołująca, zgodnie z treścią cyt. wyżej art. 58 ust. 1 pkt 3, winna wykazać 3 letni okres składkowy i nieskładkowy, a na datę powstania całkowitej niezdolności tj. 02.12.2006r., zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 4, winna udowodnić 4-letni okres składkowy i nieskładkowy. Na marginesie wskazać należy, że w przypadku osoby, która poprzednio była częściowo niezdolna do pracy, a obecnie jest całkowicie niezdolna do pracy, należy zbadać czy spełnia warunki do renty w odpowiedniej dacie, różnej dla każdego przypadku. Przypomnieć też należy, że w przypadku odwołującej nie obowiązywał wymóg, o którym mowa art. 58 ust. 2, który ma zastosowanie do osób, których niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Na podstawie dokumentów przedłożonych przez odwołującą do stażu pracy J. C. należy w ocenie Sądu zaliczyć:

- 01.10.2001r. - 30.09.2004r. - studia (3 lata);
- 01.05.2005r. - 30.06.2005r. - umowa zlecenie (2 mies.);
- 01.09.2005r. - 31.08.2006r. - umowa o pracę (10 mies. i 1 dzień), w tym zasiłek macierzyński od 14.01.2006r. 15.05.2006r.;
- 01.09.2006r. - 23.10.2006r. - umowa o pracę (1 miesiąc, 12 dni);
- 24.10.2006r. - 31.03.2007r. - opieka nad dzieckiem (5 mies. i 8 dni);
- 01.04.2007r. - 30.11.2007r. - umowa o pracę (8 mies.);
- 01.12.2007r. - 30.04.2008r. - umowa zlecenie (5 mies.);
- 01.05.2008r. - 23.01.2010r. - opieka nad dzieckiem (1 rok, 8 mies., 23 dni), w tym zwolnienia lekarskie.
- 11.10.2011r. – 05.12.2011r. – pozarolnicza działalność gospodarcza (1 mies. i 26 dni);

Łącznie udowodnione okresy składkowe to 2 lata, 4 miesiące i 9 dni oraz 5 lat, 4 miesiące i 13 dni okresów nieskładkowych. Zgodnie z art. 5 ust. 2 wyżej cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, okresy nieskładkowe mogą być uwzględnione w wymiarze nie przekraczającym 1/3 udowodnionych okresów składkowych, stąd ogólny staż ubezpieczeniowy J. C. wynosi 3 lata, 1 miesiąc i 23 dni, w tym 2 lata, 4 miesiące i 9 dni okresów składkowych i 9 miesięcy i 14 dni okresów nieskładkowych. Odwołująca na datę powstania częściowej niezdolności do pracy spełniła więc warunek wymaganego 3 letniego okresu składkowego i nieskładkowego, jednak jej niezdolność do pracy nie powstała w okresach wskazanych w ustawie ani w okresie 18 miesięcy od ustania tych okresów (uwzględniony okres od 01.10.2001r. - 30.09.2004r to okres studiów, nie wymieniony w art. 57 ust. 1 pkt 3). Na datę powstania całkowitej niezdolności do pracy tj. 02.12.2006r. odwołująca nie osiągnęła natomiast wymaganego 4-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Do stażu pracy Sąd nie zaliczył odwołującej okresów wykonywania pracy na podstawie umowy o dzieło, gdyż takie umowy nie rodziły obowiązku objęcia ubezpieczeniem emerytalno – rentowym. Do stażu pracy Sąd nie uwzględnił też wnioskowanego przez odwołującą okresu zatrudnienia w sklepie odzieżowym jej matki Z. W.. Kwestia ta została prawomocnie przesądzona w sprawie o sygn. III U 207/11 (vide odpis prawomocnego wyroku w sprawie III U 207/11). Brak było podstaw do zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego jako okresu nieskładkowego okresu studiów od 01.10.1999r. do 19.11.2011r. (vide zaświadczenie k. 13 a.s.), gdyż odwołująca nie wykazała by studia na (...) w T. ukończyła. Zgodnie z art. 7 pkt 9 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okresem składkowym jest okres nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów.

Mając na uwadze wszystkie podniesione wyżej argumenty, Sąd Okręgowy uznając, iż decyzja organu rentowego z dnia 25.09.2012r. odpowiada prawu, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.